מכות יט: סנהדרין קיב:, ג) [בכורים פ"ב מ"ב] יבמו'

עג., ד) [יכמות שם: מכות

יז. חולין קכ: מעילה טו:],

ו) בינה כב: ושם ליתא תיבת

ביו"ט, ז) [דף ע:], **ח**) [ויקרא כב], **ט**) [דברים כו], י) [ריש כי תבא],

ולדרים

אם כו כו' ואנו לחם בעינו

סט כן כי ייי. כו' ועי' רש"ל], מ) [דף

קיט. ד"ה באון.

תורה אור השלם

בָּל מַחְמֶצֶת לֹא
תֹאבַלוּ בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם

2. וכי ירבה ממק הדרך 2

2. זְּבְ יִּיְבֶּוֹ בְּיִּקְּ כִּי לֹא תוּכַל שְׂאֵתוֹ כִּי יִרְחַק מִמְּךְ הַמְּקוֹם אֲשֶׁר

יבחר יי אלהיר לשום ַּבְּנֵיוּ יְּ נְּיֵלְּנֶיןְ יְּשׁׁ שְׁמוֹ שְׁם כִּי יְבָרֶכְךְּ אֱלֹהֶיף: דברים יד כ

וַיִּשָּׁא מִשְׁאֹת מֵאַת

פָּנְיוֹ אֲלֵהֶם וַתֵּרֶב מִשְּׂאֵת בִּנְיָמִן מִמַשְׂאֹת בֻּלְם בִּנְיָמִן מִמַשְׂאֹת בָּלְם

חמש ידות וישתו וישברו

אָמו: בראשית מג דד 4. לא תוּכַל לֶאֶכֹל בִּשְׁעָרֶיךְ מַעְשַׂר דְּגָנְךְּ

ותירשף ויצהרך ובכרת

וערומת גבה בבנים יביז אָשֶׁר תִּדְר וְנִּדְבֹעֵיף בְּלֶּבְרְ וְצִאנֶּר וְכָל נְּדָבׁרְת וְתִּרשִׁר וְצִאנֶּר וְכָל נְדָבׁרת

זבוים לבין 5. וְשְּׁמֶחְתְּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לְךְּ יְיָ אֱלֹהֶיךְ וּלְבִיתֶךְ אַתָּה וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר

ו בוים כו יא. 6. וַיְחַלֵּק לְכָל הָעֶם לְכָל הַמוֹן יִשְׂרָאֵל לְמֵאִישׁ

ועד אִשָּה לְאִישׁ חַלַּת

לֶחֶם אַחַת וְאֶשְׁפָּר אֶחֶד לֶחֶם אַחַת וְאֶשְׁפָּר אֶחֶד

ואַשִּישָה אַחָת וַיַּלֶּךְ

ָּהָעָם אִיש לביתו: הָעָם אִיש לביתו:

דרריח כו יא

למאיש

אַשֶּׁר בָּקְרַבֶּךָ:

בראשית מג לד

תאכלו מצות:

אַלהֶיך:

עמו:

קלד א מיי פ"ג מהל׳ תעשר שני הל"ג: מעשר שני הל"ג: קלח ב מיי' פ"ג מהל' בכורים הלכה ו: כלו ב מיני מינו מהרי מעשר שני הלי ה: מעשר שני הלי ה: קלו ד מיי׳ פ״ד מהלי דרורים הלרה יו: בנורים הננה יג. קלח ה מיי פ״ה מהלי מלה הלי ג טוש״ע או״ח סי׳ תנד סעיף ג: קלם ו מיי׳ פ״ו מהל׳ מנה הל׳ ה טוש״ע :או"ח סי תנד סעיף א

לעזי רש"י

אישקלדי"רן אישקלדי"דן. לחלות וכמים רותחים

מוסף תוספות

א. נ"ל. תימה א"כ הוציא א. לית, ונימוז אייכ זווציא כל ה' מינים וכו'. תוס' שאנך. ועי' נחי' הר"ן. י אפי' מעשר שוי מהוו ג. שאין להם היתר מושבות שם, דמה וה קרוי היתר מושבות רזמז ריח עולמית חוח׳ הרא"ש. ד. [ו]מנלן דאתיא יא מוס' שמק. כר"ע. מוס' שמק ה. [ו]הוי דריש עוני אנינות. שס. הלכך לא יברי תנא דאית ליה רנפיק במעשר שני אלא ע דדריש מצות מצות ריבה. מוס' הרא"ש. 1. ללמד לאכלו חוץ לחומה. מוס' שאנן. ועי"ש. ד. משום דהויא מצה עשירה שם ח אכל הכא תחילתו עיסה ולחם קרינן

רבינו חננאל ויהיו החיטין והשעורין י חחוליז למצה. ופרקינן ... ת״ל מצות מצות ריבה, אי מצות מצות ריבה אחי׳ ררורים יצא אדם ישעורים שיש במינז בכורים דתנן אין מביאים חטה ושעורה גפז ותאנה ירמוז זיח וחמריח ח"ל מושרוחיכה. דחויא יכול בכל מושבותיכם

ונעשה קל כמו סופגניה).

. . כיה אכל לא הוי לחם עוני. תוס' ר"פ.

אוציא חטים ושעורים שיש במינן בכורים, מצה. [נ"א: אוציא חיטים בכורים חוץ משבעת במודים יוון משבעת המינים, ופרשינן בגמ׳ דהני שבעת המינים הן בכורים יוצא אדם בהז]. בכורים יוצא אוט בוון. והדר ביה ר' עקיבא והודה לר' יוסי הגלילי דקא לר׳ יוסי הגלילי דקא ממעיט לבכורים מבכל יצאו בכורים שאינן נאכלים בכל מושבות

אוציא חמין ושעורין שיש במינן ביכורים. (6) 60% אס כן נולים כל חמשת המינין שיש במינן ביכורים דאנו לחם בעינן דממעטינן לעיל אורז ודוחן:

אי מצות מצות ריבה אפי' ביכורים נמי. תימה לר"י דנימה

אהני ריבוי לרבות יש במינו ביכורים ואהני מיעוט למעט ביכורי׳

ויש לומר דסברא הוא אי מרבינן הא מרבינן נמי הא:

דאמר נראה לר״י דהא דאינטריך למימר כר׳ אליעזר היינו אי מחיצה לקלוט דאורייתא אבל אי מחיצה לקלוט דרבנן לא לריך דר׳ אליעור דהא נאכל בכל מושבות שיכול להוליאו חוץ לירושלים ולפדותו ומיהו רבי אליעזר מלי סבר מחילה לקלוט דרבנן ואינטריך קרא לנטמא שיכול לפדותו אפי׳ בירושלים ואם תאמרב והא מעשר שני נאכל בכל ערי ישראל בנוב ובגבעון כדתנן בפרק בתרא דובחים (דף קיב:) באו לנוב וגבעון הותרו הבמות קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים קדשים קלים ומעשר שני נאכלין בכל ערי ישראל ולקמן ש חשבינן הא נאכלין בכל מושבות גבי חלות תודה ורקיקי נזיר דקחמר ריש לקיש חלות תודה ורקיקי נזיר נאכלין בנוב וגבעון ולכך מפיק להו מקרא אחרינא מושמרתם ולא מצי מפיק להו מבכל מושבותיכם וביכורים נמי נאכלין בנוב וגבעון ובכל ערי ישראל דמאי שנא והיכי ממעטינן להו מבכל מושבותיכם ויש לומר דהכא לא ממעטינן להו מבכל מושבותיכם אלא לזמן בית עולמים ג ולא לזמן נוב וגבעון ולקמן גבי חלות תודה ורקיקי נזיר אילטריך למידרש מושמרתם לזמן נוב

וגבעון ולא לומן בית עולמים 0: מאן שמעת ליה ראמר מעשר שני נפיק ביה ר' עקיבא. אע״ג דכמה תנאי דרשי מסורת ולא מקרא ולדידהו נפיק במעשר שני דלא דרשינן . אוני ד מ״מ אע״ג דס״ל דמסורת עיקר א״א דלא דרשי המקרא לשום דרשה ה ורבי יוםי הגלילי תיפוק לי' שאינו נאבלין לאונן. ואם תאמר לר׳ יוסי הגלילי מעשר שני תיפוק ליה מבכל מושבותיכם כמו ביכורים וי"ל דאי לאו עוני ה"א דמושבותיכם אתא דוהא לביכורים אבל מעשר שני שיכול להיוח לו היחר בכל מושבוח אח

דָהאי אשישה לישנא דחשִיבותא דכתיב יויחלק לכל העם לכל המון ישראל למאיש ועד אשה לאיש חלת לחם אחת ואשפר אחד ואשישה אחת וגו' ואמר רב חנן בר אבא אשפר אחד מששה בפר אשישה אחד מששה באיפה ופליגא דשמואל דאמר שמואל אשישה גרבא דחמרא דכתיב יואהבי אשישי ענבים ת"ר יאין אופין פת עבה (ביום מוב) בפסח דברי בית שמאי

בחוץ כדאמרינן במסכת מכות (דף כ.) מחיצה לקלוט מדרבנן אוציא חיטין ושעורין שיש במינן ביכורים ת"ל מצות מצות ריבה אי מצות מצות ריבה אפילו ביכורים גמי הדר ביה רע"ק דתניא יכול יצא אדם ידי חובתו בביכורים ת"ל בכל מושבותיכם תאכלו מצות מצה הנאכלת בכל מושבות יצאו ביכורים שאיגן גאכלין בכל מושבות אלא בירושלים יכול שאני מוציא אף מעשר שני תלמוד לומר מצות מצות ריבה ומה ראית לרבות מעשר שני ולהוציא ביכורים מרבה אני מעשר שני שיש לו היתר בכל מושבות כדר' ה(אליעזר) ומוציא אני ביכורים שאין להן היתר בכל מושבות רא"ר שנטמא שנטמא (אליעזר) אמנין למעשר שני שנטמא ידא"ר שנישור) אמנין שפודיז אוֹתו אפי בירושלים ת״ל יבי לא תוכל שאתו ואיז שאת אלא אכילה שנאמר יוישא משאת מאת פניו מאן שמעת ליה דאמר במעשר שני נפיק ביה רבי עקיבא והממעים להו לביכורים מבכל מושבותיכם שמע מינה הדר ביה ור' יוםי הגלילי תיפוק לי' מלחם עוני מי שנאכל באוני יצא זה שאין נאכל אלא בשמחה סבר ליה כרבי שמעון ידתניא

כל שעה פרק שני פסחים

ביכורים אסורין לאוגן ור' שמעון מתיר מאי מעמא דרבגן דכתיב ילא תוכל לאכול בשעריך ואמר מר יתרומת ידך אלו ביכורים דאיתקש ביכורים למעשר מה ימעשר אסור לאונן אף ביכורים אסור לאונן ורבי שמעון תרומה קרינהו רחמנא כתרומה מה תרומה

שמעון נהי דהיקיש לית ליה שמחה מיהא פני ארצך שלא כלו לחיה מו השדה: הלוט. אישקלדי"ר. וחשיבות הוא: מיכתב כתיבא בהו דכתי׳ זושמחת בכל המוב אשישה. גלוסקה גדולה: הדראה. ההוא לזמו שמחה הוא דאתא סדתנו ימעצרת שניטל כל הדרה דהיינו פת קיבר: ועד החג מביא וקורא מהחג ועד חנוכה מביא של שלמה. שהיה מעונג. כלומר סלת ואינו קורא תנו רבנן לחם עוני יפרט לחלוט נקייה: גרבא דחמרא. איפה של יין: ולאשישה יכול לא יצא אדם ידי חובתו אלא בפת הדראה ת"ל מצות מצות יריבה ואפילו כמצות של שלמה א"כ מה ת"ל לחם עוני פרט לחלוט ולאשישה ומאי משמע

הדר ביה ר' עקיבא. מהך הקישא דמלה ומרור ויליף ביכורים

מבכל מושבותיכם: אף מעשר שני. בירושלים הואיל ואינו נאכל

בכל מושבות מעתה משהביאו לירושלים שוב אינו יכול לחלל לאכול

דמשקלטוהו מחילות שוב אינו נפדה:

כר' אליעור. דאם נטמא פודין אותו

ואוכלין אותו בכל מקום הלכך כי לא

ניטמא נמי ולא נפדה נפיק ביה:

שחתו. כשלה תוכל להוכלו כגון זה

שניטמא ונתת בכסף: מאן שמעת

ליה כו' ר' עקיבח. לעיל בברייתה

קמייתא וקממעט להו לביכורים מבכל

מושבותיכם ולא מהיקש מלה ומרור:

ור׳ יוסי. למה ליה למילף ביכורים

מבכל מושבותיכם תיפוק ליה מלחם

עוני מהיכא דנפקא ליה מעשר שני.

בשלמא ר' עקיבא לא פירש אוני:

ואמר מר. במסכת מכות (דף יו.):

אלו ביכורים. דכתיב בהו יד ולקח

הכהן הטנא מידך (דברים כו): תרומה

מוסרם לחונן. ביבמות בהערלי נפחח

לן מוכל זרף יתירתה זרות המרתי לך

ולא אנינות: ה"ג שמחה כחיב בהו

ושמחת בכל העוב: זמן שמחה. בזמן

קלירה ולקיטה שחדם לוקט תבוחתו

ולבו שמח הצריכו הכתוב קרייה

דארמי אובד אביש: מעלרת. דתנן

במנחות (דף סח:) אין מביאין ביכורים

קודם לעלרת ששתי הלחם של עלרת מתירין הבאת ביכורין דביכורים

איקרו דכתיב [במדבר כח] וביום הביכורים

בהקריבכם מנחה חדשה וגו': ועד

החג שבתוך הזמן הזה זמן לקיטה

ושמח במעשיו: מהחג ועד חנוכה.

אינו זמן שמחה ואינו קורא ומחנוכה

ואילך אינו זמן הבאה דתניא בספריי

אשר תביא מארלך? כל זמן שמלויין על

אָהָב אִשָּה אֲהָבָת יְיָ אֶת וּמְנָאָפֶת בְּאַהֲבַת יְיָ אֶת וּמְנָאָפֶת בְּאַהֲבַת יְיָ אֶת בני ישראל והם פנים אל

7. ויאמר יי אלי עוד לר

הושע ג א

הגהות הב"ח (א) תום' ד"ה אוליא וכו' בכוכים ואיז לומר ח"כ וכו׳ דאגן לחם בעינן:

מוסף רש"י

שפודין אותו אפילו בירושלים. לחחר שנכנס, ואע"ג דדרשינן כי ירחק ממך המקום ולרת הכסף פידך, ברחוק מקום אתה פודה ולר ולא בקרוב מקום (סנהדרין קיב:) שלין מעשר טהור נפדה שם, דכתיב כי ירחק ממך וגו' ונתת בכסף ולא כשהיה

קאמר קרא כי ירחק ממך, שיהא מעשר טהור חוץ לירושלים, או אפילו הוא בירושלים אלא שאי אתה יכול לאוכלו שנטמא, ומת בכסף (חבות ישי ובע"ד טוחדרין שם). תרומת ידר אלו ביכורים. דעני הבלת מקום כדכתי (דכרים כו) ושמת בטנא והלכת, והתם אשתעיע עשה והכא אשמעיע אזהרת לאו לאוכלן בגבולין, דאילו תרומה ממש קדשי הגבול היא ולא בעיא אומה (יבחות שב). מעצרת ועד החג מביא וקורא. אין קומין מקרא נכורים אלא כומן שמחה, מעלרת ועד החג, שאדם מלקט תכואתו ופירותיו ויינו ושמט (דברים כו יא). אין אופין פת עבה בפסח. קא סלקא דעתך שאיט יכול

לשמרה מהחמין (ביצה כב:).

נטמא כר"א ה"א מצות מצות ריבה: מה תרומה מותרת לאוגן אף ביכורים. תימה לר"י דנפרק נתרא דמכות (דף יו.) קתני ותרומת ידך אלו הביכורים אמר ר' שמעון וכי מה בא זה ללמדך אם לאכלן חוץ לחומה פירוש דכחיב ברישא דקרא לא חוכל לאכול בשעריך קל וחומר ממעשר הקל וכו׳ והשתא נימא דאינטריך קראי דאי לאו קרא הוה אמינא דלא נילף ממעשר הקל דתרומה קרינהו רחמנא כדאמרינן הכא ונראה לרשב"א דלענין חוץ לחומה איכא למילף ממעשר טפי לפי ששניהן ענין אחד הן ששניהן טעונין קריאה והבאת מקום:

מותרת לאוגן אף ביכורים מותר לאוגן ורבי

פרט לחלוט. משמע דחלוט הוי לחם אלא דלא הוי לחם עוני והא דאמרינן בסמוך מאי חלות המסרת חלוט של בעלי בחים משמע דלא הוי לחם מדפטר מן החלה לקמן מיירי בבלילתו רכה כמו שאפרש לפנים " אי נמי הכא בדהדר אפייה בתנור אך קשה דאמרי' בהחולך (יבמוס מ.) אע"ג דחלטיה מעיקרא כיון דהדר ואפייה בחנור או באילפס לחם קרי' ביה ואדם יולא ידי חובחו בפסח ואומר רבינו חם דהחם נמי מיירי בבלילתו רכה דקודם אפייה לאו לחם הוא כלל ואחר אפייתו הוא דחשיב לחם וחשיב נמי לחם עוני כיון שבלילתו רכה:

> דתני יוצא אדם ידי חובתו במעשר שיני בירושלים אלא ר' עקיבא, אוקימנא לר' עקיבא, וקא ממעיט בכורים יות בושלה אינה הודינה. מהדיא, דהתני במעוד שיני מצות מצות ריבה. הילכך חיטין ושעורין אע"פ שיש ממושבותיכם, ש"מ הדר ביה מהדיא, דהתני במעוד שיני מצות מצות ריבה. הילכך חיטין ושעורין אע"פ שיש במינן בכורים כשירים למצה. מאי טעמא דרבנן דפליגי על ר" שמעון דאמרי בכורים אסורים לאונן. ואמרינן דכתיב תוכל לאכול בשעריך מעשר דגגך תירושך ויצהרך וגו', ואמר מר ותרומת ידך אלו הבכורים הקישן הכתוב למעשר, ובמעשר כתיב לא אכלתי באוני ממנו. מה מעשר אסור לאונן אף בכורים אסורין לאונן. ור' שמעון לא לך התורה קרנהו תרומה, מה תרומה מותרת לאונן, דתניא בהדיא בגמרא יבמות פ' הערל אונן אסור במעשר ומותר בתרומה ובפרה, טבול יום אסור בתרומה ומותר בפרה ובמעשר כו', אף בכורים מותרין לאונן.

ושמחה דכתיב בבכורים ושמחת ככל הטוב וגר, לאו למעוטי אונן הוא דאתא, אלא ללמדך שאין מביאין בכורים וקורין אלא עד זמן שמחה והן ימי החג. ת"ר לחם עוני פרט לחלוט ואשישה, יכול לא יצא אדם ידי חובתו אלא בפת הדראה בלבד, כלומר פת סובין שאוכל העני, ת"ל מצות מצות ריבה אפילו כמצת שלמה בשעתו שהיתה סלת יוצא בה, לא מיעטה התורה אלא מצה עשירה כגון חלוט ואשישה, והני מילי בלילה הראשון דגרסינן בירושלמי אמר רי יהודה בלבד, כלומר פת סובין שאוכל העני, ת"ל מצות מצור בשל ידי חובתו בפסח צריך שלא יהא בו משקין. ר' ירמיה אומר למצוה, ר' יהודה בן פזי אומר לעיכוב. (היתבון) היתניב ר'ן בון והתגן חלות תודה ורקיקי נזיר אם עשאן למכור בשוק יוצאין בהן, והא אית בהו משקין, אמר ר' יוסי תמן רביעית היא ומתחלקת לכמה מינין. יוצאין בפסח במצה עבה עד טפח כלחם הפנים, ובמצה נא עד כד' שתיפרס ואל תעשה גידין גידין. ת"ר אין אופין פת עבה בפסח וב"ה מתירין